

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MERJELLENK BETENKÉNT EGY SZÉN:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közelevtár (városháza,
földszint 7. sz. ide küldendők
a kéziratok)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. •• Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Püspöki beiktatás.

A tiszántuli református egyházkerület augusztus 15-ikén iktatja be püspöki székébe Baltazár Dezső dr.-t, akit a népes egyházkerület egységes bizalma a méltán megsiratótt Erőss Lajos dr. örökébe tiltetett.

A beiktatás nagy ünnepség között történik, amelynek fényét emelni fogja az az osztatlan tisztelet és nagyrabecsülés, amely körülveszi az új püspök személyét, kinek nagy tudása és kormányzói képessége mindnyájunk előtt ismeretes.

A tiszántuli ref. egyházkerület szerencsés választást tett, midőn Baltazár Dezső dr.-t választotta meg püspökének. Hitében erős, gondolkodásban modern, érzésben nemes férfit tisztelünk az új püspökben, ki bizonyára nagy bölcseséggel, igazságossággal fogja kormányozni azt az egyházkerületet, melynek élén a vallás hű apostolait, a valódi tudás Mestereit és a Krisztus szíve szerint való főpásztorokat láttuk eddig is az Ur hajójának vezetésénél.

Baltazár Dezső dr. bizonyára sok dicsőséget fog szerezni a magyar Sionnak. Egyenes, megalkuvást nem tűrő jelleme, gazdag ismeretei, mélyen járó gondolkozása, szívének nemessége egyaránt reményt nyújtanak arra nézve, hogy bölcsen fogja kormányozni az egyházkerületet, melynek papsága dicséretes buzgalommal, a hivatás rátermettségével buzgólkodik hűveik földi jólétének és lelki üdvének gondozásában.

És Baltazár Dezső dr. bizonyára gondjai közé fogja sorozni azt az igazságot, hogy első sorban magyarok vagyunk és a felekezeteknek össze kell tartani a közös béke érdekében. És amily apostoli hűséggel és kötelelességérzettel fogja vezetni a református egyház hajóját az élet háborgó és nyugodalmas tengerén, épp oly testvéries viszonyt fog fenntartani a többi vallásfelekezettekkel, amelyek mindannyian azzal a tisztelettel viseltetnek az ő értékes személye iránt, melyre ő eddigi működésével rászolgált.

Ebben a biztos tudatban benső tisztelettel üdvözljük Baltazár Dezső dr.-t a tiszántuli ref. egyházkerület erényekben és tudásban gazdag főpásztorát azon óhajttással, hogy a Gondviselés adjon erőt, kitartást és soha nem lankadó buzgalmat működéséhez. Fáradozásának jutalma legyen: eszméinek győzedelme. Viruljon kormányzata alatt a cselekedetekben élő hit virágos kertje és buzgóágának harmata tegye termékenyvé a magas református Sion virágos fáját. Hassa át minden intézkedését a hit- és hazaszeretet és találja meg munkatársiban, a hűvek vezetésére hivatott lelkipásztorokban a hű katonákat, kik vele fáradoznak és dolgoznak az Ur szőlőjében.

És a Midenható, qui „posuit regere ecclesiam Dei“ áldja meg az új püspököt aján-dékainak, kegyelmének bőségével, hogy az a tisztelet és szeretet, mely püspökké avatásának nagy ünnepén körülveszi, mint nemes lelkét tettekre lelkesítő érzés maradjon vele az emberi kor legvégső határáig.

Debreczen református közönségéhez.

A püspökavatási ünnepély ügyében.

Folyó hó 15-én lesz köztudomásunk szerint a tisztántuli ref. egyházkerület új püspökének, főt. mélt. Dr. Baltazár Dezső urnak püspöki hivatalába való ünnepélyes beiktatása. — Az ünnepély csak részben Debreczén, mert osztozik abban, ezuttal talán a szokottnál is nagyobb mértékben, a tisztántuli egész egyházkerület, sőt az egész magyar ref. egyház. S midőn így örömeink ezek örömével kell megosztanunk, templomi helyeink jó részét is át kell engednünk — mint ahogy az kivétel nélkül minden püspökavatásnál így szokott lenni, — az ország minden részéből ide sereglő idegen vendégek részére.

Egyházhatóságilag nyert megbízatásom alapján nekem kellvén gondoskodnom a nagytemplom szertartási és rend teljes beosztásáról, ezennel a nagyközönség elé terjesztem a következő, az egyházkerületi rendező bizottság által is helybenhagyott és megerősített templombesztási tervet, kérvén a m. t. közönséget, hogy ahhoz a jörend és a komoly nagy szertartási iránti köteles tiszteletből, minden tolongás, zavar és láрма elkerülése céljából, mindenben alkalmazkodni sziveskedjék.

A nagytemplomba ezuttal némely fenntartott helyekre csak belépő jeggyel lehet bejutni.

Ilyen fenntartott helyek és pedig csak nők számára:

- a) a nagytemplom nyugati, a Hatvan-utcai felőli szárnyának a piac felé való összes padsorai;

- b) ugyancsak a nyugati szárnyon levő karzat harmadik s következő padsorai;

- c) ezzel szemben a keleti szárnyon levő karzat harmadik s következő padsorai;

- d) az egész déli, a piac felől levő karzat. Ezen helyekre tehát csak belépő jeggyel lehet bejutni.

A debreczeni nagyközönség szabad rendelkezésére állanak azután:

- a) a nagytemplom közepén levő padok mögötti összes széksorok, tehát a templom teljes déli, a piac felőli szárnya, — és pedig a Hatvan-utca felőli padok a nők, a bemenetől jobbfelé eső padok pedig a férfiak számára.

- b) a nagytemplom keleti, a Csokonai-szobor felőli szárnyának a piac felőli 7-ik s következő padjai férfiak számára. Ezen helyeket, az előbb érkezők joga szerint, minden belépőjegy nélkül el lehet foglalni.

A fenntartott, vagyis zárt helyekre való belépő jegyekért aug. 13. d. e. 8—12, és d. u. 3—6, és aug. 14. d. e. 8—12, és d. u. 2—4 órákor hozzám méltóztassék, Péterfia-u. 8. sz. alatti lakásomon fordulni.

A nagytemplomnak többi, a fentebbiekben föl nem sorolt részei az egyházkerületi hivatalos személyek, a különböző egyházi és világi küldöttek s a bizonyára igen nagy számmal egybesereglenő vidéki férfi és női vendégek számára tartatnak fenn.

Talán mondanunk sem kell, hogy azok a debreczeni urnók és urak, kik, mint esetleg valamely küldöttség tagjai vesznek részt az ünnepélyen, a küldöttségek kollégiumi s nagytemplomi elhelyezéséről szóló külön utasítás szerint tarthatnak helyeikre igényt, — reájok tehát az itt elmondottak nem vonatkoznak.

Végre tudatom, hogy a nagytemplomnak pusztán a déli főajtói nyílnak meg az ünnepély idején, és pedig d. e. fel 10 órákor, amikor is csak a karzatokra és a nyugati szárny déli oldalára jeggyel bíró urnók foglalhatják el helyeiket, míg a templom többi részét üresen hagyjuk mindaddig, míg oda a hivatalos személyek s az idegenek

be nem mentek, amikor aztán a fentebbiek szerinti szabaddon fenntartott helyek a debreczeni nagyközönség által elfoglalhatók.

1911. augusztus 10.

Csiky Lajos,
megbízott rendező.

Hajózható csatorna Debreczenen keresztül.

Mindnyájan tudjuk, hogy a különben istenáldott Debreczennek az a legnagyobb hiánya, hogy nincsen folyóvíze. Ezen a bajon akar némileg segíteni azon életvaló indítvány, melyet Fejér Ferenc dr. bizottsági tag terjesztett a jog- és pénzügyi bizottság elé. Nevezetesen az indítvány azt celozza, hogy építsünk csatornát, még pedig hajózható csatornát a Szamostól a Tiszaig Debreczenen keresztül.

A bizottság figyelemmel honorálta Fejér Ferenc dr. indítványát, aki előterjesztésében hosszabban fejtegette ezen hajózható csatorna szükségességét, azt állítván, hogy ez könnyen megvalósítható és építése nem is kerül túlságos költségekbe.

Magunk is abban a nézetben vagyunk, hogy ez az eszme, de különösen annak esetleges megszentése nagyot lendítene Debreczen s. kir. város kereskedelmi és közgazdasági életén, de az is bizonyos, hogy ezen hajózható csatorna kiépítése igen nagy költségekbe kerülne, melyet azonban nem szabad sajnálni az esetben, ha ennek ellenértéke más uton megtérül. Már pedig valószínű, hogy a hajózható csatorna első sorban Debreczen s. kir. városnak válnék nagy hasznára és egy nagy lépéssel vinnék ezzel előre a hortobágyi pusztának hasznosításának ügyét is.

Igen helyesnek tartjuk Aczel Géza városi főmérnök fejtegetését, hogy ezen hajózható csatornára vonatkozó eszmét Debreczennek kell megindítani a megvalósítás után. Éppen azért országos pályázatot kell kiírni ezen hajózható csatorna építésre. Nagyon valószínűnek tartjuk mi is, hogy mivel ezen csatorna létesítése országos mezőgazdasági és kereskedelmi kérdés, maga a kormány is támogatni fogja annak kiépítését annál is inkább, mivel ezen hajózható csatorna nemcsak Debreczennek válnék hasznára, hanem egy nagy vidéknek válnék áldásává.

Mint minden nagyobb alkotásnál, úgy itt is a kellő körültekintéssel kell eljárni, miért is osztjuk Márk Endre udvari tanácsos, bizottsági tag okos megjegyzését, hogy mindenekelőtt kérdést kell intézni a műszaki közegekhez arra nézve, hogy egyáltalában lehetséges-e ezen hajózható csatornának a kiépítése oly módon, hogy Debreczen s. kir. város az építendő csatornának megtalálja azon ellenértéket, mely arányban áll a milliókat kitevő kiadással. És ha az illetékes közegek lehetnek itélők a csatorna kiépítését és az állam szintén hozzájárul a ferv kivételéhez bizonyos nagyobb államszegéllyel, az esetben nincs mit gondolkozni, hanem meg kell valósítani a tervet, mely kivitele esetén Debreczen szab. kir. város haladásának egy újabb emelttyűje lesz.

Az eszmét örömmel üdvözöljük és azt kívánjuk, hogy a felvetett eszme ne rekedjen meg valami utvesztőben, hanem váljék mielőbb valóra.

K. Á.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság a héten tartott ülésén a tagok közül szép számban jelentek meg, ami azt bizonyítja, hogy ezen szakbizottság tagjai élénk érdeklődéssel viseltetnek a város ügyei iránt. A bizottság elhatározta a Csokonai-kert újra alakítását és a kertrendező bizottsá-

gába a „Csokonai” körből két tag behívását véleményezte. — A szennyvíztisztító telep ügyét, melyet Aczel Géza főmérnök behatárolt ismertetett, a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. Az 50,000 koronás államsegélyből 35,000 koronát javasol kiosztatni, míg a többi a közegészségügy fejlesztésére, és a nyugdíjalap javára óhajta visszatartani. — Javasolja továbbá a bizottság, hogy az izraelita hitközségnek 4000 korona segélyt adjon a város és vegye a közgyűlés jóváhagyó tudomásul, hogy a városi Tanács 5000 korona segélyt szavazott meg a keskeméti károsultaknak. — Ugyancsak javasolja a bizottság, hogy a Györgyevics-féle bérlet adassék át Kövendy Domokosnak, egyben nevezettnek a város leltár vagyonának összeállításáért szavazzon meg 8000 koronát. — Szóba került a Borzaszuzta megvétele is, a bizottság azonban a birtok megvételét nem javasolja. Végül a bizottság megbizta a városi Tanácsot, hogy tegyen javaslatot 25 két-, és 25 egyfogatu bérkocsi beállítására.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem, hogy a legközelebb megtartandó bizottsági közgyűlésen a következő ingatlanokra fog a névszerinti szavazás megtartatni:

1. Az államkincstár tulajdonát képező Kossuth-utca 4-ik sorszámu, a kir. pénzügyigazgatásági épület tulajdonát képező telek megszerzése felett (harmadizben).

2. Az ifj. Bihari Lajosné tulajdonát képező Ajtó-utca 17-ik számu házastelek megvétele felett (harmadizben).

3. A város tulajdonát képező 252 □-öl csapókerti területnek a Csapókerti Olvasókör részére az általa csereképen felajánlott 258 □-öl terület ellenében átengedése felett (harmadizben).

4. Haranghy György tulajdonát képező Péterfia-utca 72-ik számu házastelek megvétele vagy kisajátítás utján megszerzése felett (harmadizben).

5. Szöke Istvánné tulajdonát képező Telek-utca 66. számu házastelek megvétele felett (harmadizben).

6. Boros Györgyné tulajdonában levő Kut-utca 36. számu házastelek megvétele felett (harmadizben).

7. Id. Prém Ferenc tulajdonát képező Ajtó-utca 15. számu házastelek megvétele vagy kisajátítás utján megszerzése felett (másodizben).

8. Bihari István tulajdonát képező Rakovszky-utca 2-ik számu házastelek megvétele felett (másodizben).

9. A tüdőbeteg szanatórium céljaira átengedendő nagyerdei terület felett (másodizben).

10. Tarbay József tulajdonát képező Erzsébet-ut 52. számu házastelek megvétele felett (első izben).

11. Az öz. Frits Józsefné és gyermekei tulajdonát képező Erzsébet-ut 56. számu házastelek megvétele vagy kisajátítás utján megszerzése felett (első izben).

12. Vida Miklós és neje tulajdonát képező Homok-utca 30. számu házastelek megvétele felett (első izben).

13. Öz. Szöke Sándorné tulajdonát képező Nyil-utca 82. számu házastelek megvétele felett (első izben).

14. Ungvári Andor tulajdonát tevő Erzsébet-ut 36. sz. házastelek megvétele felett (első izben).

15. Nagy Imre és neje tulajdonában levő Késes-utca 44-ik számu házastelek megvétele felett (első izben).

Debreczen, 1911. évi augusztus hó 4-én.

Kovács József,
polgármester.

Hirek.

Raics Gyula halála.

Benső részvétellel vettük aszomoru híradást, hogy Raics Gyula városi kiadó f. hónap 9-én elhunyt 45 éves korában. Munkás tisztviselő társunkra váratlanul jött a veszedelmes betegség, melyet nem tudott meggyógyítani sem övéinek szeretetteljes ápolása, sem az orvosi tudomány. A megboldogult hivatali kötelességét mindig buzgón teljesítette és szeretetreméltó modorával mindnyájunk becslését bírta. Raics Gyula 1896-ban jött a város szolgálatába, 1903 július 25-én helyettes kiadó lett és 1904 december 1-én kiadónak választotta meg a közgyűlés. Temetése f. hó 11-ikén ment végbe nagy részvét mellett. A végtszességen megjelent a városi tanács és tisztikar, mely díszes koszorút helyezett a megboldogult ravatalára. Béke poraira! Hátrahagyott családját pedig vigasztalja meg a gondviselő Isten.

— **Kiküldetés.** A városi Tanács a Budapesten tartandó igazságügyi és közigazgatási tanfolyamra Szabó Kálmán tanácsnokot küldte ki.

— **Polgármesterek kongresszusa.** A polgármesterek kongresszusukat szeptember 11-ikén tartják meg Sopronban. Városunk tanácsa értesítette a kongresszus elnökét, Broly Tivadar dr. pozsonyi polgármestert, hogy az értekezleten Kovács József polgármester, vagy helyettese és Magoss György dr. tiszti főügyész vesznek részt.

— **Közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága augusztus 16-ikán tartja közgyűlését a város-ház nagytermében.

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán a törvényben gyökerezett jogánál fogva a Cseh János hortobágyi állatorvos elhalálózása folytán megüresedett állatorvosi állásra Bakcsi Ferenc állatorvost nevezte ki, továbbá kinevezte díjas joggyakornokká Vásáry András dr.-t.

— **Ösztöndíjadományok.** A városi tanács a koronázási-alap két ösztöndíját Báthori Gábor és Csongor Ernőnek, a Menza-alap két ösztöndíját pedig Faragó Sándor és Fejes Sándor iparosoknak adományozta. A 600 koronás öndíjaitól eljárt adni szokott 600 kor. ösztöndíjra Papp József iparos pályázott, mielőtt azonban a tanács a tekintetben határozna, véleményt kért a debreczeni kereskedelmi és iparkamarától.

— **Debreczen köztisztviselési vállalat.** A közgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy a köztisztviselési vállalatot házi kezelésbe veszi. A szabályzatot a belügyminiszter jóváhagyta és az eltelepítés idejéül 1912. január 1-ét tűzte ki. A megalakult felügyelő-bizottság a héten ülést tartott Kovács József polgármester elnökelete alatt, melyen elhatározták, hogy megkeresik a városi tanácsot az intézői állásra hirdetendő pályázat kibocsátásával, valamint előterjesztést kér, hogy a felügyelő-bizottságba a rendőrfőkapitány is beválasszassék. A vállalatnak két telepe lesz, egyik a Ghillányi-laktanya, másik a régi sinter-telep mellett.

— **Közeletvám-meghosszabbítás.** Debreczen szab. kir. város közeletvámszedési joga ez évben lejár és a városi tanács annak meghosszabbítását kérte. A kereskedelmi miniszter értesítette a tanácsot, hogy a jóváhagyást csakis a közeletvám program jóváhagyása után küldheti le.

— **Átirat a várososhoz.** Zemplén vármegye átiratot intézett Debreczenhez, melyben azt kéri, hogy a törvényhatóság pártolja a képviselőházhoz felterjesztett, a pótdadók beszedésére vonatkozó törvény megváltoztatására irányuló feliratát.

1911. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város az általános vízvezeték építési munkálataira, illetve az összes vascsövek és szerelvények szállítására nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet.

A munkálatok a következő csoportra oszlanak:

- I. Földalatti betonépítési munkák.
- II. Magas építési munkák.
- III. A szivattyú-felep gépészeti berendezése.
- IV. Az öntöttvas csövek szállítása.
- V. Vízvezeteki szerelvények szállítása.
- VI. Szerelési munkák.
- VII. A víztorony vaslemez medencéjének szállítása és szerelése.
- VIII. Telefon és villamosjelző berendezés.
- IX. Vízmerők szállítása.
- X. Házicsatlakozások és magán vezetékek létesítése.
- XI. Vasbeton víztorony.

Az ajánlati költségvetések alapjául a m. kir. O. V. I. közegészségügyi mérnöki osztálya által készített tervek szolgálnak. A II-ik csoportban felvett víztorony építésére azonban a XI. csoportban önálló alternatív ajánlat is tehető, amely teljesen vasbetetes betonból is költséghelhető; azonban ez esetben az általános tervek: hosszmetézet, alaprajz a szükséges keresztmetsetek, nézet, legalább 1:200 mértékben, valamint a statikai számítások csatolandók, a költségvetés pedig részletesen kidolgozandó. Vasbeton ajánlat esetén ajánlattevő tartozik írásban garantálni, hogy a medence elkészítése után 3 hónappal teljesen víz-záró lesz.

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok szabályszerűen lepecsételve 1911. év augusztus hó 24. déli 12 óráig a városi polgármesteri hivatalba adhatók be, vagy posta útján küldhetők. Az ajánlatok borítéka a következő felirással látandók el: „Ajánlat Debreczen sz. kir. város vízvezeteki munkálatainak csoportjára”

Az ajánlatok 1911 év augusztus hó 24-én délután 3 órakor a város tanácstermében fognak felbontani, amely alkalommal ajánlattevők, vagy meghatalmazott képviselőjük jelen lehetnek. Elkésve, távirati úton érkezett, valamint oly ajánlatok, amelyek a hirdetés bármely pontjának nem felelnek meg, figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok kizárólag a városi mérnöki hivatalban kapható úrlapokon tehetőek. Ajánlat adható be az összes csoportokra is, egy vagy több munkacsoportra is, oly kikötés azonban, mely szerint valamelyik ajánlat csakis két vagy több munkacsoport egyidejű elnyerése esetére érvényes, figyelembe nem vétetik.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a m. kir. belügyminiszter által 83,000/1907. sz. alatt kiadott közszállítási szabályrendelet 25. §-ában körülírt végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azok az ajánlattevők, akik eddig a várossal fizeteli összekötetésben nem állottak, tartoznak szállítóképessügiüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, azok értékére való tekintet nélkül, szabadon választhat s hogy esetleg újabb árlejtést hirdethessen.

Az ajánlattevők 250,000 korona végösszegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék bánatpénzt tartoznak készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a város pénztáránál 1911. évi augusztus hó 23-án déli 12 óráig letenni s az erről szóló elismervényt ajánlatukhoz csatolni.

A munkálatokra csakis magyar honos s egyuttal Magyarországbán bejegyzett és előírt munkálatok elvégzésében több évi gyakorlattal rendelkező szakcégek pályázhatnak és akik szakképzettségüket igazolni képesek; a közszállítási szabályrendelet 16. §-a 11. pontjának figyelembe vételével. Nem szakcégek ajánlata figyelembe nem vétetik. — A IV. csoportra külföldi gyártmánnyal is lehet pályázni.

A kiírási, ajánlati mintákért, következő díjak fizetendők:

1. Általános feltételek, szerződési minta, pályázati feltételek stb.-ért 3 korona.
2. Minden munka csoport részletes feltételei s költségvetési úrlapjáért külön-külön 2 korona.
3. Az egész kiírási műveletért együtt 20 korona. Beszerzhető a városi mérnöki hivatalnál (Simonffy-utca 2. sz.)

Debreczen, 1911. évi július hó 20-án.

A városi tanács.